

JUSTYNA MUSZYŃSKA

*Instytut Maryjno-Kolbiański „Kolbianum” w Niepokalanowie*

## MARYJA – CZUŁY KONKRET DIALOGU NOWEJ EWANGELIZACJI

**Słowa kluczowe:** Nowa Ewangelizacja, Maryja, dialog, uważność, nauczanie papieży, misja Kościoła, świadectwo

Kościół od początku swego istnienia realizuje otrzymaną od Chrystusa misję głoszenia Ewangelii<sup>1</sup>. Świadczą o tym zapisy ewangelistów: Mateusza: *Uczcie je zachowywać wszystko, co wam przykazałem. A oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata* (Mt 28, 20), Marka: *I rzekł do nich: „Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię wszelkiemu stworzeniu”* (Mk 16, 15), Łukasza: *W imię Jego głoszone będzie nawrócenie i odpuszczenie grzechów wszystkim narodom, poczynwszy od Jerozolimy* (Łk 24, 47); (J 20, 23). Zatem misyjna natura Kościoła bierze swój początek z posłania przez Boga Syna i Ducha Świętego<sup>2</sup>.

Jednakże tę samą treść, Ewangelia bowiem jest niezmienna, głosi się nowym pokoleniom, w innych już sytuacjach i okolicznościach, w różnorodnych warunkach życia.

Ewangelia się nie zmienia, ale zmienia się świat, któremu ma być głoszona. Inny był świat pierwszych wieków chrześcijaństwa, inny – świat wieków średnich, a jeszcze inny jest świat współczesny i współczesny człowiek<sup>3</sup>.

Świadomość ciągłej potrzeby misyjnej działalności i ewangelizacji wyrazili ojcowie Soboru Watykańskiego II, twierdząc, że:

Kościół posłany przez Boga do narodów, aby był powszechnym sakramentem zbawienia, usiłuje głosić Ewangelię wszystkim ludziom z najgłębszej potrzeby własnej katolicykości oraz z nakazu swego Założyciela. Sami bowiem Apostołowie, na których Kościół został założony, idąc w ślady Chrystusa, „głosili słowo prawdy i rodzili Kościoły”.

<sup>1</sup> Zob. też: J 20, 23.

<sup>2</sup> Por. Sobór Watykański II, Dekret o misyjnej działalności Kościoła *Ad gentes divinitus*, 2; „Kościół pielgrzymujący jest misyjny ze swej natury, ponieważ swój początek bierze wedle zamysłu Ojca z posłania Syna i z posłania Ducha Świętego” KKK 850.

<sup>3</sup> Zob. Cz. Parzyszek, „*Współczesny świat*” i „*współczesny człowiek*” – wyzwanie dla formacji, w: *Formacja dzisiaj do życia konsekrowanego jutra*, Biblioteka Życia Konsekrowanego, t. II, Warszawa–Wrocław 2002, 19–51.

A zadaniem ich następców jest nieustannie prowadzić to dzieło, aby „nauka Boża się szerzyła i była wysławiana” (2 Tes 3, 1), aby Królestwo Boże na całym świecie głoszone i zakładano. W obecnym zaś stanie rzeczy, kiedy nastają nowe warunki życia ludzkości, Kościoła, sól ziemi i światło świata, jeszcze bardziej czuje się powołany do zbawiania i odnowy wszelkiego stworzenia, aby wszystko doznało naprawy w Chrystusie i aby w Nim ludzie tworzyli jedną rodzinę i jeden lud Boży<sup>4</sup>.

Dla Soboru Watykańskiego II istotnym słowem-kluczem jest termin *apostolstwo*<sup>5</sup>. Nauka posoborowa, dokumenty papieża Pawła VI stosują pojęcie ewangelizacji<sup>6</sup>. W Posynodalnej adhortacji apostołskiej, *O ewangelizacji w świecie współczesnym Evangelii nuntiandi* papież Paweł VI stwierdził:

Nakaz głoszenia Ewangelii wszystkim ludziom jest pierwszorzędnym i naturalnym posłannictwem Kościoła<sup>7</sup>; nakaz ten i posłannictwo zobowiązuje tym bardziej w dobie wielkich i poważnych przemian w dzisiejszym społeczeństwie. Obowiązek ewangelizacji należy uważać za łaskę i właściwe powołanie Kościoła; wyraża on najprawdziwszą jego właściwość<sup>7</sup>.

Po 13 latach w Posynodalnej adhortacji apostołskiej *Christifideles laici* papież Jan Paweł II napisał:

Cała misja Kościoła koncentruje się i rozwija właśnie w ewangelizacji, ona bowiem jest łaską i mandatem, który Jezus Chrystus powierzył mu na początku jego drogi dziejowej: „Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię wszelkiemu stworzeniu” (Mk 16, 15) [...] Z pewnością nakaz Jezusa: „Idźcie i głoscie Ewangelię” zawsze pozostaje tak samo ważny i przynaglający. Jednak sytuacja aktualna nie tylko świata, ale także różnych części Kościoła absolutnie wymaga, aby na słowo Chrystusa odpowiedzieć posłuszeństwem bardziej zdecydowanym i wielkodniejszym. Każdy uczeń jest wezwany osobiście<sup>8</sup>.

Samo sformułowanie *nowa ewangelizacja* wybrzmiało po raz pierwszy 9 czerwca 1979 r. w homilii Jana Pawła II podczas Mszy św. w Nowej Hucie: *Otrzymaliśmy znak, że na progu nowego tysiąclecia – w te nowe czasy i nowe warunki wchodzi na nowo Ewangelia. Że rozpoczęła się nowa ewangelizacja, jak gdyby druga, a przecież ta sama, co pierwsza*<sup>9</sup>.

Jan Paweł II 9 marca 1983 r. w Port-au-Prince, w trakcie spotkania z członkami Rady Konferencji Episkopatu Ameryki Łacińskiej, zauważył, że przypadające na 1992 r. 500-lecie ewangelizacji Ameryki Łacińskiej osiągnie swój wymiar, gdy wszyscy zaangażują się w nową ewangelizację. Wyjaśnił przy tym, że nową ewangelizację trzeba rozumieć „nie jako powtórnię, lecz nową w swoim zapale, w swych metodach i w swym wyrazie”, ponieważ głoszona Ewangelia jest ta sama<sup>10</sup>.

<sup>4</sup> AG, 11.

<sup>5</sup> Zob. Sobór Watykański II mówi o ewangelizacji w czterech dokumentach: dokumentach Konstytucji *Lumen gentium* i *Gaudium et spes*, oraz w dekrecie *Apostolicam actuositatem* i *Ad gentes*.

<sup>6</sup> Por. J. Krucina, *Wprowadzenie*, w: *Ewangelizacja*, red. J. Krucina, Wrocław 1980, 5; K. Jeżyna, *Moralne przesłanie nowej ewangelizacji. Wezwanie do odnowy Kościoła i świata*, Lublin 2002, 24; A. Lewek, *Nowa ewangelizacja w duchu Soboru Watykańskiego II*, t. I, Katowice 1995, 25.

<sup>7</sup> EvN 14.

<sup>8</sup> ChL 33.

<sup>9</sup> Zob. Jan Paweł II, *Pielgrzymki do Ojczyzny. Przemówienia, homilie*, Kraków 2005, s. 187.

<sup>10</sup> Przemówienie Jana Pawła II do Rady Konferencji Episkopatów Ameryki Łacińskiej (CELAM), Cyt. za: A. Lewek, *Nowa ewangelizacja w duchu Soboru Watykańskiego II*, t. I, Katowice 1995, 41.

Jan Paweł II, mówiąc o nowej ewangelizacji, widział jej dynamizm, proces. Dostrzegał w niej akt zwiastowania, realizację przez Kościół zbawienia, ofiarowanego przez Ojca ludziom w Chrystusie. Widział w niej przepowiadanie Jezusa Chrystusa<sup>11</sup>.

W Encyklice *Redemptoris missio* O stałej aktualności posłania misyjnego Jan Paweł II sprecyzował ideę nowej ewangelizacji. Odróżnił ją od ewangelizacji misyjnej (pierwszej) i pastoralnej. Za kryterium podziału Papież obrał adresata głoszenia. I tak, na tle ewangelizacji, skierowanej do niewierzących i nieochrzczonych, oraz pastoralnej, zaadresowanej do wierzących, nowa ewangelizacja skierowana jest do byłych chrześcijan, do tzw. neopogan, którzy od wiary odeszli i utracili „żywy sens wiary albo wprost nie uważają się już za członków Kościoła, prowadząc życie dalekie od Chrystusa i od Jego Ewangelii”<sup>12</sup>.

Papież położył nacisk na potrzebę ewangelizacji osób zdechrystianizowanych, żyjących z dala od Kościoła, tych, którzy są świadomi swoich zaniedbań wiary. Ewangelizacja ma dotyczyć osób, które są chrześcijanami, ale brakuje im konsekwencji w przeżywaniu wiary<sup>13</sup>. Wskazał trzy główne obszary, gdzie działalność misyjna powinna być prowadzona. Pierwszym z nich są obszary misyjne uznawane za takie przez Stolicę Apostolską. Drugim, nowe aglomeracje miejskie i inne skupiska ludzi, trzecim środki masowego przekazu<sup>14</sup>.

Co ma zatem być celem nowej ewangelizacji? Doprowadzenie tych ludzi na powrót do wiary żywej<sup>15</sup>.

Troskę o misję i ewangelizację we współczesności wykazał papież Benedykt XVI, powołując Papieską Radę ds. Nowej Ewangelizacji<sup>16</sup> oraz zwołując XIII Zwyczajne Zgromadzenie Synodu Biskupów (2012 r.) pod hasłem *Nowa ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej*.

Papież Franciszek w Adhortacji apostolskiej *Evangelii gaudium* wskazuje, że prawdziwe duszpasterstwo powinno być w *permanentnym stanie misji*<sup>17</sup>.

Dlaczego tyle cytowań? By wykazać, że pojęcie ewangelizacji i dalej, nowej ewangelizacji, nie wyrasta z próżni. Nie jest wymysłem, chwytem marketingowym, mającym przyciągać ludzi do Kościoła na chwilę, na czas emocjonalnego uniesienia. Jest przemyślaną drogą, analizującą współczesność, wychodzącą naprzeciw drugiemu człowiekowi z tym samym depozytem wiary, ale metodami i formami przystępnymi i rozumianymi przez współczesność.

Nowa ewangelizacja to subtelność i delikatność spotkania człowieka na jego drodze życia i towarzyszenia mu. A kto może być najwspanialszym i wciąż niedoścignionym

<sup>11</sup> Por. K. Wojtyła, *Ewangelizacja współczesnego świata*, w: *Chrześcijaństwo żywych, W nurcie zagadnień posoborowych*, red. B. Bejze, Warszawa 1976, t. VIII, 61; W. Świerżawski, *Misterium Eucharystii i dzieło ewangelizacji*, Communio 1982, nr 6, 26–43; E. Weron, *Apostolstwo katolickie*, Poznań 1987, s. 15 nn.

<sup>12</sup> RM 33.

<sup>13</sup> Zob. M. Zając, *Nowa ewangelizacja*, w: *Encyklopedia katolicka*, t. 14, red. E. Gigilewicz, Lublin 2010, kol. 14.

<sup>14</sup> RM 37.

<sup>15</sup> Por. EN 54; RM 33.

<sup>16</sup> Zob. Benedykt XVI, *Motu proprio Ubicumque et semper* (21 września 2010).

<sup>17</sup> EG 25.

wzorem towarzyszenia jak nie Matka Tego, wokół którego ewangelizacja się skupia, który jednoczy, buduje i jest Miłością?

Roli Maryi w Kościele nie da się przecenić<sup>18</sup>. Papież Franciszek mówi o Niej: „Ona jest Matką ewangelizującego Kościoła i bez Niej nie potrafilibyśmy naprawdę zrozumieć ducha nowej ewangelizacji”<sup>19</sup>.

Gwiazda to ta, która jest wyrazem boskiej idei, w której stworzone życie koncentruje się na Bogu i wypełnia przeznaczenie, które Ten mu wyznaczył<sup>20</sup>. Maryja – Gwiazda Poranna, Gwiazda Morza, wskazująca drogę i niosąca otuchę, która świeci nad falami świata<sup>21</sup>. Maryja, Gwiazda Nowej Ewangelizacji, będąca niedoścignionym wzorem kobiecego geniuszu, wskazuje na ewangelizację, która ma być dialogiem. Maryja prowadzi do dialogu, do rozmowy, do spotkania...

Ona rozmawia z Aniołem przy Zwiastowaniu, pozdrawia Elżbietę, zwraca się do Jezusa po odnalezieniu Go w świątyni. Ona obejmuje dialogiem wesele w Kanie. Maryja jest w ciągłej relacji.

Dialog – forma komunikacji między co najmniej dwiema osobami, w której następuje wymiana wypowiedzi, może mieć różne cele, takie jak: wymiana informacji, wyrażenie opinii, negocjacje, budowanie relacji czy rozwiązywanie problemów. Dialog jest rozmową. Dialog i rozmowa nie są synonimami. Dialog ma prowadzić do spełnienia osoby. Dialog stanowi wartość samą w sobie. W założeniu powinien być wzajemnym obdarowaniem, gdzie dwie strony przyjmą hierarchię wartości, gdzie uznane i przyjęte zostaną dobro i prawda<sup>22</sup>. Dialog jest wzajemnym przyjęciem i obdarowaniem. Owocem dialogu powinno być spełnienie osoby.

Przyjmując, za Karolem Wojtyłą, iż „osobą może być tylko byt duchowy, bo tylko na kanwie duchowości daje się pojąć świadomość, zwłaszcza zaś samoświadomość i wolność. One zaś obie warunkują odpowiedzialność. Wszystkie zaś owe rysy stanowią przejawy życia i bytu osobowego”<sup>23</sup>, stąd przyznać trzeba, że odbiorcą działań ewangelizacyjnych jest każda osoba, każda bowiem ma ducha bożego.

Osoba postrzegana jest przez pryzmat dynamizmu, który osadzono na pierwiastku duchowym, czyli czynniku sprawczym, wyrażanym w czynie, podejmowaniu działań. Czyn jest przejawem i skutkiem działania osoby<sup>24</sup>. Czyn jest aktem rozumnym i wolnym, czyli w pełni świadomym<sup>25</sup>. Istnienie osoby, jest w pełni ofiarowane.

<sup>18</sup> Por. R. Rak, *Maryja – Gwiazda ewangelizacji. Symbol i rzeczywistość*, w: *Ewangelizacja w tajemnicy i misji Kościoła. Program duszpasterski na rok 1994/95*, Katowice 1994, 62–66.

<sup>19</sup> EG 288.

<sup>20</sup> D. Forstner, *Świat symboliki chrześcijańskiej*, przekł. W. Zakrzewska, P. Pachciarek, R. Turzyński, Warszawa 1990, s. 102.

<sup>21</sup> Tamże, s. 104.

<sup>22</sup> Zob. E. Sakowicz, *Podstawowe wytyczne w dialogu z religiami niechrześcijańskimi według dokumentów Kościoła katolickiego od Vaticanum II*, *Collectanea Theologica* 1998, nr 1, 163–169; K. Parzych, *Dialog Kościoła z kulturą. Nowe spojrzenie na Vaticanum II*, *Forum Teologiczne* 2002, t. 1, 60–61.

<sup>23</sup> K. Wojtyła, *Rozważania o istocie człowieka*, Kraków 2000, 96.

<sup>24</sup> K. Wojtyła, *Osoba i czyn*, w: tenże, *Osoba i czyn oraz inne studia antropologiczne*, red. T. Styczeń, W. Chudy, J.W. Gałkowski i in., Lublin 1994, 58.

<sup>25</sup> Tamże, s. 74–80.

Jest „darem stworzonym, który ma swoje źródło w Darze niestworzonym”<sup>26</sup>. Istnienie osoby to łączenie rzeczywistości duchowej i materialnej.

Do takiej osoby skierowane są działania ewangelizacyjne, których pierwszą przewodniczką, ale i wzorem, jest Maryja. Maryja – Gwiazda Nowej Ewangelizacji jest tą, która prowadzi wiernych ku Chrystusowi i inspiruje ich do dzielenia się Dobrą Nowiną.

Łaska buduje na naturze, nie unicestwia, a udoskonala ją i uszlachetnia. „Pełnia łaski”, udzielona Maryi „oznacza zarazem pełnię doskonałości tego, co „niewieście”, co „kobiece”<sup>27</sup>.

Papież Franciszek, mówiąc o maryjnym stylu ewangelizacji, zaznaczył, że:

*Za każdym razem, gdy spoglądamy na Maryję, znów zaczynamy wierzyć w rewolucyjną moc delikatności i czułości. W Niej dostrzegamy, że pokora i delikatność nie są cnotami słabych, lecz mocnych, że nie potrzebują źle traktować innych, aby czuć się ważni. Patrząc na Nią, odkrywamy, że Ta, która wielbiła Boga, ponieważ «strąca władców z tronu», a «bogaczy odprawia z niczym», jest tą samą, która wprowadza ciepło domowego ogniska w nasze poszukiwanie sprawiedliwości. Jest również Tą, która zachowuje uważnie «wszystkie te sprawy i rozważa je w swoim sercu» (Łk 2, 19).*

[...] Jest niewiastą modlącą się i pracującą w Nazarecie, i jest również naszą Panią gotowości, tą, która opuszcza swoje miasteczko, by pomóc innym «z pośpiechem» (Łk 1, 39). Ta dynamika sprawiedliwości i delikatności, kontemplacji i szybkiego wyruszania w drogę do innych – to wszystko czyni z Niej kościelny wzór dla ewangelizacji<sup>28</sup>.

Gwiazda, która prowadzi, oświeca. Kobieta, która swą uważnością, delikatnością i czułością obejmuje każdą sytuację. Matka, która wychowuje – uczy pokornie, ale i konkretnie.

Pokazuje, w jaki sposób podejść do współczesnego człowieka z miłością. W jaki sposób opatrywać jego rany, być przewodnikiem i bratem, a przy tym wciąż słuchać w sercu głosu Jezusa.

Maryja daje obraz ewangelizatora i ewangelizowanego w drodze, w procesie, w wędrówce.

Jest inspiracją dla każdego ewangelizatora, który musi zaufać, oddać swoje życie na służbę Bożego planu.

Proces ewangelizacji można podzielić na etapy: świadectwo naszego życia, jakie dajemy światu; głoszenie słowem nauczania Chrystusa; przyjęcie sercem tego, co głoszone. Ostatnim etapem jest świadectwo apostołskie, kto bowiem już przyjął Chrystusa, musi ewangelizować innych<sup>29</sup>.

<sup>26</sup> Jan Paweł II, *Stworzyciel: Bóg Trójjedyny*, 5 III 1986, n. 7, w: *Katechezy Ojca Świętego Jana Pawła II „Bóg Ojciec”*, Kraków–Ząbki 1999, 140.

<sup>27</sup> MG 5.

<sup>28</sup> EG 288.

<sup>29</sup> Por. P. Tomasik, *Ewangelizacja – katechizacja – nauczanie religii w szkole*, w: *Ewangelizować czy katechizować?*, red. S. Dziekoński, Warszawa 2002, 25–26.

Także wszystko, co Kościół robi w duchu ewangelizacji, chrystianizacji świata powinno być spójne, integralne, ale i dynamiczne. Powinno nadążać za światem, rozwojem technologii, nauki, trwając jednak niezmiennie na fundamencie, którym jest Chrystus.

Ewangelizacja w duchu maryjnym oznacza delikatność, czułość i pełne miłości podejście do drugiego człowieka. Maryja uczy, że głoszenie Ewangelii powinno być zakorzenione w pokorze i służbie, a nie w dominacji czy przymusie.

Poprzez swoją postawę Maryja pokazuje, jak łączyć głęboką wiarę z troską o innych, tak jak w przypadku jej odwiedzin u św. Elżbiety.

Maryja jako Gwiazda Nowej Ewangelizacji przypomina, że prawdziwa ewangelizacja wymaga zarówno zaufania Bogu, jak i miłości do ludzi. Jej życie jest inspiracją do głoszenia Ewangelii z pokorą, odwagą i oddaniem.

Ewangelizacja to zadanie do wypełnienia przez każdego chrześcijanina. Podjęcie go może świadczyć o dojrzałości chrześcijańskiej i odpowiedzialności za dzieło<sup>30</sup>, jakim jest wspólnota Kościoła. Przecież głęboka potrzeba głoszenia Ewangelii wypływa z tęsknoty serca, by Jezus był poznany i umiłowany przez świat i każdego człowieka. Jan Paweł II w Encyklice *Redemptoris missio* mówi o nowej ewangelizacji, nazywanej inaczej reewangelizacją. W *Evangelii nuntiandi* Paweł VI mówi, że: *Nigdy nie może zaistnieć przepowiadanie bez pomocy Ducha Świętego [...]. Jak w początkach Kościoła, tak i dzisiaj On działa w każdym głosicielu Ewangelii, jeśli tylko poddaje się Jego kierownictwu. On podsuwa mu słowa, jakie tylko On jeden może poddać [...]. Również najlepsze przygotowanie głosiciela nie da wyniku bez Niego [...]. Można więc powiedzieć, że Duch Święty jest głównym sprawcą w szerzeniu Ewangelii, ponieważ On pobudza do przepowiadania i przygotowuje serce człowieka do przyjęcia i rozumienia słowa zbawienia*<sup>31</sup>.

Głosicielem Dobrej Nowiny może być każdy. Z tym, że „trzeba, żeby głosiciel prawdy poświęcił jej cały swój czas i wszystkie siły, a jeśli zajdzie konieczność, aby i życie samo złożył w ofierze”<sup>32</sup>.

Ewangelizacja to nic innego, jak głoszenie Chrystusa swoim życiem. Głoszenie Chrystusa, nie siebie. Głoszenie mocą Ducha Świętego, nie własnymi siłami, własną doskonałością. Ewangelizacja wymaga pokory. Trudno jest uwierzyć głoszonemu słowom, których poparcia nie można odnaleźć w konkretnych przykładach lub rozpoznać w konkretnych czynach<sup>33</sup>, gdyż „nie ma świadectwa bez świadków, tak jak nie ma misji bez misjonarzy”<sup>34</sup>.

Maryja jest doskonałym wzorem dla nowej ewangelizacji. Swoim życiem, postawą i wiernością Bogu ukazuje, jak skutecznie i autentycznie głosić Dobrą Nowinę. Jej przykład inspirowa do działania w duchu wiary, miłości i pokory.

W nawiedzeniu św. Elżbiety Maryja niesie Jezusa pod swoim sercem, a jej obecność wywołuje radość i uwielbienie Boga. To przypomina, że ewangelizacja polega na

<sup>30</sup> Por. J. Górski, *Nowy paradygmat misji*, Warszawa 2006, 7.

<sup>31</sup> EN 75.

<sup>32</sup> EN 5.

<sup>33</sup> EG 150.

<sup>34</sup> RM 61.

dzieleniu się Chrystusem z innymi w codziennych relacjach. Postawa Maryi pokazuje, że posłuszeństwo Bogu otwiera drogę do cudów i przemiany ludzkich serc. Jej obecność pod krzyżem daje świadectwo wytrwałość w wierze, nawet w obliczu cierpienia.

Maryja jest ikoną ewangelizującego Kościoła, który z miłością i czułością niesie Chrystusa światu. W czasach, gdy świat zmaga się z sekularyzacją i obojętnością religijną, Maryja uczy, jak głosić Ewangelię będąc blisko ludzi. Jej życie przypomina, że każda ewangelizacja zaczyna się od osobistej relacji z Chrystusem, opartej na modlitwie, sakramentach i miłości bliźniego. Maryja jako wzór Nowej Ewangelizacji pokazuje, że prawdziwe głoszenie Ewangelii to życie nią na co dzień, pełne zaufania, miłości i radości. Jej przykład zaprasza każdego do stania się narzędziem Bożej miłości w świecie.

## WYKAZ SKRÓTÓW

|     |                                                                                                  |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| AG  | – Dekret o misyjnej działalności Kościoła <i>Ad gentes divinitus</i> (18 XI 1965), SW s. 433–471 |
| ChL | – Jan Paweł II, Adhortacja <i>Christifideles laici</i> (30 XII 1988)                             |
| EG  | – Franciszek, Adhortacja <i>Evangelii gaudium</i> (24 XI 2013)                                   |
| EvN | – Paweł VI, Adhortacja <i>Evangelii nuntiandi</i> (8 XII 1975).                                  |
| MG  | – Jan Paweł II, List apostolski <i>Mulieris Dignitatem</i> (15 X 1988).                          |
| RM  | – Jan Paweł II, Encyklika <i>Redemptoris missio</i> (7 XII 1990).                                |
| SW  | – Sobór Watykański II, <i>Konstytucje, Dekrety, Deklaracje</i> , Poznań 2008                     |

## BIBLIOGRAFIA

### Nauczanie Kościoła

Sobór Watykański II, *Konstytucje, Dekrety, Deklaracje*, Poznań 2008.

Dekret o misyjnej działalności Kościoła *Ad gentes divinitus* (18 XI 1965), w: Sobór Watykański II. *Konstytucje, Dekrety, Deklaracje*, Poznań 2008, s. 433–471.

### Nauczanie papieży

Paweł VI, Adhortacja *Evangelii nuntiandi* (8 XII 1975).

Jan Paweł II List apostolski *Mulieris Dignitatem* (15 X 1988).

Jan Paweł II, Adhortacja *Christifideles laici* (30 XII 1988).

Jan Paweł II, Encyklika *Redemptoris missio* (7 XII 1990).

Benedykt XVI, Motu proprio *Ubicumque et semper* (21 IX 2010).

Franciszek, Adhortacja *Evangelii gaudium* (24 XI 2013)

### Opracowania

Forstner D., *Świat symboliki chrześcijańskiej*, przekł. W. Zakrzewska, P. Pachciarek, R. Turzyński, Warszawa 1990.

Górski J., *Nowy paradygmat misji*, Warszawa 2006.

Jan Paweł II, *Pielgrzymki do Ojczyzny. Przemówienia, homilie*, Kraków 2005.

Jan Paweł II, *Stworzyciel: Bóg Trójjedyny*, 5 III 1986, n. 7, w: *Katechezy Ojca Świętego Jana Pawła II „Bóg Ojciec”*, Kraków–Ząbki 1999.

Jeżyna K., *Moralne przesłanie nowej ewangelizacji. Wezwanie do odnowy Kościoła i świata*, Lublin 2002.

Krucina J., *Wprowadzenie*, w: *Ewangelizacja*, red. J. Krucina, Wrocław 1980.

Lewek A., *Nowa ewangelizacja w duchu Soboru Watykańskiego II*, t. I, Katowice 1995.

- Parzyšek Cz., „*Współczesny świat*” i „*współczesny człowiek*” – wyzwanie dla formacji, w: *Formacja dzisiaj do życia konsekrowanego jutra*, Biblioteka Życia Konsekrowanego t. II, Warszawa–Wrocław 2002, 19–51.
- Parzych K., *Dialog Kościoła z kulturą. Nowe spojrzenie na Vaticanum II*, Forum Teologiczne 2002, t. 1, 59–68.
- Rak R., *Maryja – Gwiazda ewangelizacji. Symbol i rzeczywistość*, w: *Ewangelizacja w tajemnicy i misji Kościoła. Program duszpasterski na rok 1994/95*, Katowice 1994.
- Sakowicz E., *Podstawowe wytyczne w dialogu z religiami niechrześcijańskimi według dokumentów Kościoła katolickiego od Vaticanum II*, Collectanea Theologica 1998, nr 1, 163–169.
- Świerżawski W., *Misterium Eucharystii i dzieło ewangelizacji*, Communio 1982 nr 6, 26–43.
- Tomasik P., *Ewangelizacja – katechizacja – nauczanie religii w szkole*, w: *Ewangelizować czy katechizować?*, red. S. Dziekoński, Warszawa 2002.
- Weron E., *Apostolstwo katolickie*, Poznań 1987.
- Wojtyła K., *Ewangelizacja współczesnego świata*, w: *Chrześcijaństwo żywych, W nurcie zagadnień posoborowych*, red. B. Bejze, t. VIII, Warszawa 1976.
- Wojtyła K., *Osoba i czyn*, w: *Osoba i czyn oraz inne studia antropologiczne*, red. T. Styczeń, W. Chudy, J.W. Gałkowski i in., Lublin 1994.
- Wojtyła K., *Rozważania o istocie człowieka*, Kraków 2000.
- Zajac M., *Nowa ewangelizacja*, w: *Encyklopedia katolicka*, t. 14, red. E. Gigilewicz, Lublin 2010, kol. 14.

## MARY: A TENDER CONCRETE EXPRESSION OF THE DIALOGUE OF THE NEW EVANGELIZATION

### Summary

Mary, the Star of the New Evangelization, presents believers with a model of attentiveness, openness to dialogue, and concern for the dignity of every person. Her attitude of listening and responding to God's call becomes an inspiration for contemporary Christians in their work of proclaiming the Good News.

The New Evangelization is the Church's call to renew the proclamation of the Gospel in countries with ancient Christian traditions, where faith has weakened or been lost. It is addressed both to the baptized and to those who have drifted away from the Church. At the heart of this work is personal witness to faith, based on an encounter with Christ.

In the teachings of the popes – especially St. John Paul II, Benedict XVI, and Francis – the New Evangelization is seen as a process rooted in love and dialogue, not in the imposition of beliefs. It places particular emphasis on respect for human dignity and recognizing the signs of the times, all in order to respond to contemporary spiritual needs. Mary, as the model of the first disciple, leads the Church community in this mission, teaching attentive listening, courage to proclaim, and tenderness towards others.

**Key words:** New Evangelization, Mary, dialogue, mindfulness, papal teaching, mission of the Church, testimony.

### Nota o Autorce

**Justyna MUSZYŃSKA** – dr nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, mgr lic. teologii w specjalności mariologia. Autorka publikacji z zakresu apokaliptyki, mariologii, socjologii religii. Współpracuje z „Posłańcem Saletyńskim”, „Biblioteką Kaznodziejską”, „Przewodnikiem Katolickim”.

Zainteresowania badawcze koncentruje na mariologii w perspektywie duchowej, kulturowej i społecznej oraz na obecności Biblii w literaturze i kulturze, zwłaszcza na kontekstowych inspiracjach biblijnych oraz ich współczesnych reinterpretacjach. Istotnym obszarem refleksji jest również aktualność myśli kolbiańskiej jako propozycji formacyjnej i pastoralnej dla dzisiejszych czasów.

ORCID ID: 0009-0000-0968-0362

Kontakt e-mail: julamuszyna@gmail.com